

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балабақшада зерттеу жұмысының бала дамуына әсері

ЖАРИЯЛАНДЫ
31.12.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/174124/**Оразалиева Алия Абдымырзаевна****Лауазымы: тәрбиеші****Алматы облысы, Жамбыл ауданы, Сұраншы батыр ауылы****«Батыр бол» бөбекжай бақшасы Аты-жөні:****Кіріспе**

Зерттеу жұмыстары балабақшада балалардың интеллектуалдық, шығармашылық және танымдық қабілеттерін дамыту үшін тиімді құрал болып табылады. Зерттеу жұмысы арқылы балалардың белсенділігі, қызығушылығы мен шығармашылық ойлау қабілеттері артады. Бұл мақалада балабақшада зерттеу жұмыстарын жүргізудің бала дамуына тигізетін әсері мен оның педагогикалық маңызы қарастырылады.

1. Зерттеу жұмысының балаға әсері

Зерттеу жұмыстары балаларға тек ақпарат алу процесін ғана емес, сонымен қатар ол ақпаратты талдап, дұрыс шешім қабылдауды да үйретеді. Балалардың қызығушылығын оята отырып, олардың шығармашылық және когнитивті дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

- Танымдық қабілетті арттыру:** Зерттеу жұмыстарын жүргізу баланың танымдық қабілеттерін жақсартады, өйткені бұл процесс балаға нақты бір мәселе бойынша ақпарат жинап, оны талдап, қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Мұндай жұмыс барысында бала өз пікірін қалыптастырып, белгілі бір тақырыпты тереңрек түсінуге тырысады. Зерттеу жұмыстары арқылы балалар деректерді жинау, оларды жүйелеу, салыстыру және талдау дағдыларын дамытады. Сонымен қатар, бұл әдіс баланың критикалық ойлауын, сұрақ қою қабілетін, сондай-ақ зерттеу процесіне деген қызығушылығын арттырады.
- Мәселе шешу дағдыларын дамыту:** Зерттеу барысында бала түрлі сұрақтар

қойып, проблемаларды шешуге тырысады. Мұндай процесс баланың өздігінен ойлау қабілетін, шығармашылыққа деген ұмтылысын және ізденушілігін дамытады. Бала зерттеу жұмысын жүргізу арқылы мәселелердің түпкі себебін түсініп, әртүрлі шешімдер ұсынуға үйренеді. Сараптамалық дағдылар қалыптасады, себебі бала ақпаратты жинап, оны салыстырып, дұрыс қорытындылар жасауға мәжбүр болады. Осылайша, зерттеу баланың мәселені шешуге арналған стратегияларды ойластыру қабілетін арттырады, әрі олардың ой-өрісін кеңейтеді.

- **Қиялды дамыту:** Балалар зерттеу жұмыстарында әртүрлі тәжірибелер мен эксперименттер жүргізе отырып, өз қиялдарын іске қосады. Олар тек теориялық білімді емес, сонымен қатар практикалық дағдыларды да дамытады. Мұндай зерттеу үдерісін балалардың шығармашылық ойлау қабілетін арттырады, өйткені олар өздері жасаған тәжірибелер арқылы жаңа идеялар мен шешімдер іздейді. Эксперименттер мен тәжірибелер проблемаларды шешуге жаңа көзқарас қалыптастырып, балаларға шығармашылық және инновациялық тәсілдермен ойлау мүмкіндігін береді. Бұл балалардың өз бетімен шешім қабылдауға деген сенімін арттырады және оларды жаңа әдістерді қолдануға ынталандырады.

2. Зерттеу жұмыстарының баланың коммуникативтік дағдыларына әсері

Зерттеу жұмыстарының тағы бір маңызды әсері – балалардың коммуникативтік дағдыларын дамыту. Зерттеу барысында балалар топта жұмыс істейді, пікір алмасады, идеялармен бөліседі, нәтижесінде оларды өз ойларын ашық және дәл жеткізуге үйретеді.

- **Топтық жұмыс:** Зерттеу жұмыстары баланы бірлескен жұмыста белсенді болуға, басқа балалармен қарым-қатынас жасауға үйретеді. Топтық зерттеулер кезінде балалар өз пікірлерін бөлісіп, бірлесіп мақсаттарға жету үшін ынтымақтасады. Бұл үдеріс баланың көшбасшылық дағдыларын дамытуға ықпал етеді, өйткені олар өз пікірін білдіріп, топты дұрыс бағытта басқаруды үйренеді. Сонымен қатар, балалар серіктестік қарым-қатынас пен ынтымақтастық қабілеттерін де дамытады, себебі олар әрбір топ мүшесінің пікірін тыңдап, бірге жұмыс істей отырып, ортақ шешімдер қабылдайды. Топтық жұмыстың арқасында балалар әлеуметтік дағдыларды жетілдіріп, өзара құрмет пен сенімділікке негізделген қарым-қатынас құра алады.
- **Өзін-өзі білдіру:** Зерттеу жұмыстары балаларға өз пікірлерін айтуға және көзқарастарын қорғауға мүмкіндік береді. Мұндай жағдайларда балалар өз ойларын нақты әрі түсінікті жеткізуге тырысады, бұл олардың сөйлеу мәдениетін арттырады. Әр түрлі тақырыптар мен мәселелер бойынша

пікірталастарға қатысу арқылы балалар өздерін қоғамда сенімді сезінеді. Олар пікірлерін еркін білдіріп, сөзбен өз ойын дәлелдеуді үйренеді. Сонымен қатар, бұл үдеріс балалардың сындарлы түрде ойлап, өз сөздерінде логикалық негіздерді пайдалану қабілеттерін дамытуға көмектеседі. Өзін-өзі білдіру дағдыларының дамуы балалардың әлеуметтік қарым-қатынастарын нығайтып, оларды қоғамдық ортада сенімді болуға үйретеді.

3. Зерттеу жұмысы арқылы білім алу әдістерінің жақсаруы

Зерттеу жұмысы балаларға белсенді білім алудың әдісін ұсынады. Балалар ақпаратты жинау, талдау және оны өз тәжірибесінде қолдану арқылы білім алады. Бұл әдіс олардың білімді тек пассивті түрде қабылдаудан гөрі, оны белсенді түрде игеруге мүмкіндік береді.

- **Белсенді оқыту әдістері:** Зерттеу жұмыстары арқылы балалар тек тыңдаушы емес, сондай-ақ белсенді қатысушыға айналады. Олар өз тәжірибелерімен білім алады, қателіктерді түзетіп, жаңа білімге ашық болады.
- **Тәжірибелік дағдыларды дамыту:** Балалар түрлі зерттеу әдістерін қолдана отырып, тәжірибе жинақтайды. Мысалы, олар зертханалық жұмыс жүргізу, әртүрлі тәжірибелер жасау, тәжірибеден алынған нәтижелерді талдау сияқты дағдыларды игереді. Бұл практикалық дағдыларды дамыту баланың өміріне пайдалы болады.

4. Зерттеу жұмысының баланың шығармашылық дамуына әсері

Зерттеу жұмыстары шығармашылық қабілетті дамыту үшін өте маңызды. Балалар зерттеу барысында өз идеяларын жүзеге асыруға мүмкіндік алады, олар жаңа ойлар мен концепцияларды шығарып, әртүрлі тәсілдермен мәселелерді шешуге тырысады.

- **Шығармашылық ойлау:** Зерттеу жұмыстары балаға өз идеяларын нақты түрде жүзеге асыруға, жаңашылдыққа ұмтылуға мүмкіндік береді. Олар бұл жұмыстарда өз дағдыларын шыңдап, шығармашылық тәсілдер арқылы мәселелерді шешеді.
- **Шығармашылық жобаларды жасау:** Зерттеу жұмыстары балаларға шығармашылық жобалар әзірлеуге, өз ойларын нақты түрде іске асыруға мүмкіндік береді. Бұл олардың өзіндік ойлау қабілетін дамытып, жаңа дүниелерді жасауға деген ынтасын арттырады.

5. Зерттеу жұмысының балабақшадағы оқу-тәрбие процесіне интеграциясы

Балабақшада зерттеу жұмыстарын жүргізу балалардың оқу мен тәрбие процесін байытып, оны жоғары деңгейде ұйымдастыруға мүмкіндік береді.

Мұғалімдер мен тәрбиешілер зерттеу жұмыстарын әртүрлі пәндермен біріктіріп, балаларды білім мен тәрбие арасындағы байланысты түсінуге үйретеді.

- **Пәндер арасындағы байланыс:** Зерттеу жұмыстары баланың танымдық қызығушылығын арттырып, әртүрлі пәндер арасындағы байланысқа назар аударады. Мысалы, табиғаттану, математика, тіл дамыту сабақтарында зерттеу жұмыстары арқылы балалар әртүрлі аспектілерді бір уақытта зерттей алады.
- **Білім беру бағдарламасына кіріктіру:** Зерттеу жұмыстары балабақшада білім беру бағдарламасын толықтырады. Бұл жұмыс балалардың өмірге деген көзқарасын кеңейтіп, олардың жеке тұлғалық дамуына ықпал етеді.

Қорытынды

Зерттеу жұмысы балабақшадағы оқу және тәрбие процесінің тиімділігін арттырады. Бұл жұмыс балалардың танымдық қабілеттерін дамытып, шығармашылық ойлау мен мәселелерді шешу дағдыларын қалыптастырады. Зерттеу жұмыстарының көмегімен балалар әлемді өз көзқарасымен зерттеп, өзіндік ойлау қабілеттерін шыңдайды. Бұл әдіс баланың жалпы дамуына, әлеуметтік және интеллектуалдық жағынан өсуіне ықпал етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Әбілқасым А. М. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық процестерін қарым-қатынас арқылы дамытудың психологиялық маңыздылығы
2. Капенова А. А., Калипанова К. Т. ЭОЖ 372 Изденушілік әрекет барысындағы баланың танымдық белсенділігін дамыту
3. Интернет желісі

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimgger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.